

Problemi kmetijstva za „okroglo mizo“

Nadaljevanje s 1. strani
res čedalje manj, toda mo- goče je prav zato ta pomoč še bolj potrebna; na drugi strani pa kmetje nimajo ne- ke enotne organizacije, kjer bi se posvetovali, sprejemali sklepe in prek te organiza- cije skupno nastopali. Včasih so te zahteve prišle od kra- jevnih skupnosti v kmetij- skih predelih, toda preveč medlo; zato je občinska kon- ferenca SZDL organizirala to posvetovanje, da kmetom po- maga, jim svetuje in vse- stransko z njimi sodeluje. Skupni nastopi kmetov in or- ganizacije SZDL bi lahko ro- dili dobre uspehe, saj gre tu predvsem za gmotno izbolj- šavo položaja naših kmetov in za večjo proizvodnjo, s tem pa tudi za koristi po- trošnikov.

NASA SKUPNOST: Znano je, da se v občini Moste-Po- lje preživlja izključno s kme- tijstvom samo 4,5% prebiva- lstva. Ali menite, da kljub temu predstavlja kmetijstvo dejavnost, ki je za nadaljnji gospodarski razvoj občine po- membna?

JOŽE AVSEC: Zemlja ne sme ležati neposvojena, tudi če je le 1 ha. Po vojni smo marsikje zemljo zapu- ščali in to je bila velika škoda za skupnost. Tudi vtis, ki ga dajejo prazne njive, ne meče lepe luči niti na okolico niti na skupnost.

ANTON ŽAGAR: Zemlja se mora obdelati, saj to je naše bogastvo, saj od tega živimo mi kot tudi drugi.

UROŠ JANKO: Četudi je naša občina mestna občina, je po površini še zelo veliko zemlje za kmečko obdelavo. 4,5% kmečkega življa ne da- je prave slike, saj moramo med kmečke proizvajalce šteti tudi polproletariat, katerega je v naši občini še veliko.

MARKO LOKAR: Odstotek kmetov je res nizek in delež kmetijskega gospodarstva v naši občini odgovarja tem 4,5%, toda z dobro obdelavo in z vso obdelano zemljo bi se proizvodnja in delež hitro povečala. Nestabilnost cen vpliva na kmetovo delo, ker ni nikoli sigurno, kako bo pridelek prodal. Zato kmet

Toda tega ni moč kar tako spremeniti, ker ljudje raje kupujejo neposredno od kme- tov kot prek posrednikov.

Dolgo časa so bile vasi in hribovski predeli zapostav- ljeni in ni v te kraje nihče skoraj nič investirjal, oziro- ma tem krajem pomagal s komunalnimi storitvami, niti prek kakšnega sklada kako drugače učinkovito pomagal. Zadnja leta se je tu marsi- kaj spremenilo in v tej sme- ri je bilo vprašanje tudi po- stavljeno.

NASA SKUPNOST: Skup- ščina občine si že dalj časa prizadeva ustvariti boljše življenjske možnosti prebi- valcem hribovskih vasi (ce- ste, vodovod, elektrika). V zadnjih dveh letih pa občina tudi neposredno vpliva na dvig kmetijske proizvodnje — prek sklada za pospeševa- nje kmetijstva. Kako dose- danji ukrepi po vašem mne- nju vplivajo in kaj bi morala skupščina občine še storiti, da bi bil dosežen hi- trejši napredek?

STANE BRATUN: Sredstev v ta namen je še vedno ob- čutno premalo in le s teža- vo vplivajo na dvig proiz- vodnje.

JOŽE AVSEC: Kmetom je absolutno treba pomagati. Dvajset let je družba kme- tom samo jemala, sedaj pa — mislim — se je ta družba dovolj opomogla, da lahko nekaj vrne tja, od koder je jemala.

ANTON ŽAGAR: Ista viši- na sredstev, namenjenih za kmetijstvo ali za komunalne storitve daje v ravninskih ali v hribovskih krajih različen učinek. V ravninskih predelih je vse skoncentrirano, v hri- bih pa razvlečeno, kar vse podraži.

JOŽE CUZAK: Kmetom je treba omogočiti dolgoročne kredite in jih izenačiti z drugimi državljani. V svojem posestvu imam verjetno vlo- ženih že toliko sredstev in z njimi garancije, da bi tak kredit ne bil problem za no- benega.

ANTON BIRK: Sorazmerje kmetijskih proizvodov s ce- nami drugih je nemogoče. Včasih sem npr. dobil za m³

— in zemlja ne bi ostajala neobdelana.

JOŽE AVSEC: Državna po- sestva so po vojni že trikrat zamenjala stroje. Tudi za za- sebnega kmeta bi se morala najti sredstva za nakup stro- jev, ker ti zelo olajšajo kme- tovo delo, da ne bo garal po šestnajst ur dnevno. Zelo le- po je in imam trden obču- tek, da občina hoče kmetu pomagati, toda nekdo bi mor- al pritisniti na banke, da nam omogočijo dolgoročne kredite, ker le v tem vidim hitrejšo in učinkovito izbolj- šanje kmetijstva.

UROŠ JANKO: Banke v Ljubljani imajo izredno ma- lo posluha za kmetijska po- sojila in bi morala v svojem programu ta problem posta- viti na svoj dnevni red ter ga zadovoljivo rešiti v kme- tovo korist.

MARKO LOKAR: Absolut- no je potrebno ustvariti sklad za dolgoročno kreditiranje, ker bomo le tako kmetu ko- ristili. Mislim, da je bistvo vse pomoči v tem, kako kme- tu omogočiti ugodno najema- nje posojil. Vsaka akcija bo v kali propadla, če to ne bo urejeno. Iz občinskih sred- stev se morajo dobiti sred- stva za tako namensko kre- ditiranje. Občina Šiška je na- menila v ta namen 70 milio- nov S-din in vredno je, da jo naša občina posnema.

ANTON ŽAGAR: Delavec dobi za vsak artikel posoji- lo, le kmet je popolnoma izločen iz teh privilegijev. Dostikrat mi mora žena po- magati s svojo plačo.

JOŽE AVSEC: Ustanoviti bi morali strojne skupnosti, ki bi kmetom nudile usluge. Vsak ne more kupiti strojev, najmanj pa modernjših strojev; zato bi morali sred- stva združiti in s temi na- baviti take stroje — toda brez vsakršnega sodelovanja raznih agrokombinativ. Ze pred vojno so obstajale raz- ne strojne skupnosti, zakaj jih ne bi obudili tudi sedaj, ko imamo več možnosti zanje.

V svetu na široko uvajajo sodobno tehnologijo in pri- dobivne znanosti v kmetij- stvu. Tudi izobrazba kmetov je na zelo visoki ravni in jim že ta izobrazba pomaga že ob samem začetku proiz- vodnje to tehnologijo obr- niti sebi v korist. Našemu kmetu je prav gotovo po- trebna boljša izobrazba, ker mu ta odpira še neznane pridobitve tehnologije.

NASA SKUPNOST: Uvaja- nje sodobne tehnologije v proizvodnjo si ne moremo predstavljati brez izobraže- vanja kmetov. Ali so dose- danja prizadevanja na tem področju uspešna in kaj bi bilo treba še narediti?

JOŽE CUZAK: Že v naj- nižjih razredih osnovne šole bi bilo nujno zbuditi otro- kom veselje do zemlje in ne, da se že otroci zmerjajo s kmeti kot z manjvrednimi ljudmi. Mislim, da bi tudi vzgojni kader v šolah moral bolj paziti na to in prikazo- vati, da je tudi kmečko delo častno in ga ne ločevati od druge družbe. Tako bi mla- dina dobila večje veselje do zemlje, se v večji meri vpi- sovala v kmetijske šole in ostajala na zemlji.

UROŠ JANKO: Kmet ima opravka z živo stvarnostjo, zato mu je potrebna dobra izobrazba, prirejena njemu. Že v osnovni šoli naj bi bili nekateri predmeti usmerjeni v kmetijstvo, tako kot nek- daj.

ANTON ŽAGAR: Res je, da je dobro, če so tudi kmetje izšolani, toda tisti, ki doštudira, kaj hitro vidi sta-

Gospodinjski tečaj v Klopcah

V prejšnji številki našega lista smo objavili čla- nek o gospodinjskem tečaju v Klopcah, sedaj pa ob- javljamo še sliko ob končanem tečaju. Tečaj je obi- skovalo 19 deklet, slikane pa so pred rojstno hišo svetovno znanega matematika Jurija Vege.

nje v kmetijstvu in po naj- bližji poti zapusti ta stan. Neredko — kot naši študent- je — odhajajo na delo v Nemčijo.

ANTON BIRK: Oddaje na TV, namenjene kmetom, so sicer koristne, toda prireje- ne so za najidealnejše raz- mere, tako da nam prav ma- lo koristijo. Rabili bi preda- vanje specialistov o posa- meznih dejavnostih o zelju, krompirju, mleku, lesu. Ta predavanja naj bodo razum- ljiva in v domačem tonu.

ANTON ŽAGAR: Nekaj kmetij bi veljalo urediti kot poizkusne postaje, da bi se ljudje na mestu samem pre- pričali o dosežkih; tak je na primer hlev na gnojnico pri Avsecu v Kašlju.

MARKO LOKAR: V decem- bru in januarju bo občinska skupščina organizirala okoli enajst predavanj in mislim, da je to najučinkovitejša po- moč kmetom pri izobraževa- nju.

NASA SKUPNOST: Razvoj kmetijske proizvodnje ni od- visen samo od pomoči dru- že, ampak tudi od interesov kmetov in njihove zavzetosti za sodobnejšo tržno gospo- darjenje. Kako gledate na to problematiko?

ANTON ŽAGAR: So tudi kmetje, ki ne znajo gospo- dariti in njim ne pomaga nobena pomoč. Nekje so konservativni, drugod osta- reli ljudje. Pomagati pa ve- lja tistim, ki so sposobni, da se obdržijo v kmetijstvu in s tem pomagajo tudi dru- žbi. Vsak kmet se gotovo zanima za tržno gospodarje- nje, toda koliko ima kdo od tega koristi, je stvar posa- meznikov, ker narava ni ob- darila vseh enako.

UROŠ JANKO: Zakonodaja o dednosti je nesprejemljiva za kmečki živelj, ker drobi posestva in s tem paralizira tudi delo na kmetiji. Če je na posestvu pet otrok, se to ob dedovanju deli na pet de- lov ali pa eden izplača dru- gim, kar pa je včasih ne- mogoče. Tako se kmetija proda ali pa razdeli in bo- doči gospodar v družini z več otroki nikdar ne ve, ali bo lahko postal gospodar ali ne.

JOŽE AVSEC: Vsak kmet se zanima za tržno gospodar- jenje, toda odkup je neor- ganiziran in zato večino pri- delkov prodaja individualnim kupcem. Tako je nemogoče ugotoviti obseg prodaje. Dvajset tisoč litrov mleka, ki je organizirano odkuplje- no, ni nič v primerjavi z resnično prodajo mleka. Ker

so cene naših pridelkov iz- redno nizke, je to tudi eden vzrokov, da ljudje zapuščajo kmetije.

JOŽE CUZAK: Cena mleka je prenizka in ga raje pre- delavam. Če samo pogledam ceno mleka in npr. raden- ske, vidim, da tu nekaj ni v redu.

V nadaljevanju razprave so govorili o dokaj velikem pro- blemu za hribovske kmete, namreč o škodi, katero pov- zroča divjad. Ta škoda je ve- čja, kot si morda predstav- ljamo. Lovske družine, ki mejijo na to področje, po svoje urejajo to stvar, s to razliko, da lovska družina Pugled dokaj hitro in ko- rektno izplačuje škodo, kar pa ne bi mogli reči za lov- sko družino v Lazah.

Da kmetje pridejo do od- škodnin, je možna tudi pot na sodišče. Te pa se kmetje izogibajo, posebno še zato, ker ta škoda ne gre v velike vsote, je pa večkratna. Na drugi strani pa so ob takih sporih tudi kmetje sami pre- malo seznanjeni s svojimi pravicami, čeprav njihova pravica do teh odškodnin ni nikjer zanikana niti pot do nje tako zapletena, da se je ne bi mogli posluževati.

Ves razgovor za okroglo mizo je pokazal, da so pro- blemi kmetijstva živi tudi v naši občini, toda možno jih je premestiti — vsaj kar se tiče moči naše občinske skup- ščine, ker je volja oboje- stranska, kmetova in občin- ske skupščine. Kmetje imajo voljo in tudi nekaj materi- alnih sredstev, da se izkop- lejo iz stagnacije, potrebu- jejo pa pomoči tudi od skup- nosti. Da pa se tudi skup- nost zaveda težav, v katerih je kmetijstvo in da jim hoče pomagati, priča ustanovitev sklada za pospeševanje kme- tijske proizvodnje. Čeprav še nima dovolj sredstev, s ka- terimi bi občutneje vplival na potek proizvodnje, je pa dejstvo, da je bil ustanovljen in upati je, da bo ta organ prišel tudi do večjih sred- stev in takrat pomagal v vsej svoji moči.

Na kraju moramo še en- krat poudariti, da je odsot- nost zastopnikov AK Barje in AK Emona močno para- lizirala razpravo in nekate- rih stvari ni bilo moč po- staviti na dnevni red. Ni bilo niti opravičila o izostanku in kaže, da so ta sklic za okroglo mizo preprosto igno- rirali.

Pogovor zapisal:
Edo Svetek

Kdor se opira samo še na konje in plug je obsojen na živo- tarjenje

zapušča zemljo in ta ostaja neobdelana. Prav tako bi se kmetje morali specializirati na posamezne artikle, ker bodo le od tega imeli korist. Moramo se že enkrat zave- dati, da od vsega po malem nimamo nič. Sredstva pospe- ševalne službe so majhna in ne morejo vplivati na proiz- vodnjo.

UROŠ JANKO: Neorganiziran odkup kmetijskih proiz- vodov znatno presega orga- niziran odkup in 4,5% ne od- govarja resničnemu stanju.

lesa tisoč opek, sedaj pa isto število za 3 m³! Nikakor ne morem priti na zeleno vejo, da bi s svojim dobičkom ne vem kako vplival na svo- jo proizvodnjo. Zato je nu- na pomoč občine in sklad za pospeševanje kmetijstva mora imeti več sredstev, da bo lahko vplival na dvig kmetijstva.

JOŽE CUZAK: Kratkoročni krediti so pretežno breme za nas, z dolgoročnimi pa bi tudi mladež imela več volje do dela in bi ostala doma